

TTG

**TARTU TÛTARLASTE-
GÛMNAASIUMI JA
TARTU TÛTARLASTE-
KESKKOOLI AJAKIRI**

Nr. 5

**20. DETS. 1934
VII AASTAKÄIK**

FERD. LEPIK'U

Promenadi tän. 3. Tel. 31

SUURES MAITSEKAS VALIKUS:

igasuguseid kelli, sörmuseid ja muid kuld-, hõbe- ja kristallkaupu.

Kella- ja kullasepa- äri ja tööstus

Kellad proovitud käiguga ja vastutusega. Kulla- ja kellasepatööd tehakse alati korralikult ja mõõduk. hindadega oma töökojas.

Odavam ostukoht kooliõpilastele!

J. Rästa ja A. Laan

Tartus, Holmi tän. 7. Telefon 3-32.

Soovitab
mõõdukate hindadega

igasuguseid raua- ja teraskaupu, ehitusmaterjali, lupja, tööriistu, masinariimu, nõõri, klaasi, värvi, värnitsat jne.

UISKE ÕPILASTELE

ÕPILASED!

Teie ostate oma tarvisminevad raamatud, kirjutustarbed ja kingitused ainult

Akadeemilisest Kooperatiivist.

Akadeemiline Kooperatiiv kui haritlaskonna oma ettevõtte on õpilase ustavam sõber.

Akadeemiline Kooperatiiv

Ülikooli tän. 15.

Telefon 63.

PAUL LALL

Tartus, Promenadi tän. 7.
Telefon 4-79. Asutatud 1913. a.

Elektrotehnika- ja tehnikakaubad ja -seaded

„VOLTA“ elektrimasinate, „GOODYEAR“ autokummide ja „PHILIPS“ radioaparaatide esitis ja ladu.

Hamba- harju pastasid pulbreid horke
-seepe Toalett rohu sauna

Kreeme käte, näo ja naha eest hoolitsemiseks
Juukse- kamme, klambreid, harju, õlisid, pumateid, breoliini ja lokkimise-vahendeid

Lõhnaõlisid ja puudreid origin. pudel. ja karpides, ka lahtiselt, kõige suuremas valikus õige mõõduka hinnaga soovitab

Rohu-, värvi- ja tapeediladu

J. A. Rekand, Uueturu tän. 1, Tartus.

KÕIGETÄIELIKUM
KOMPVEKILADU

S. Lepasson

Tartus

LADU: Söögiturg 5. Telef. 4-98.

TEHAS: Emajõe 4. Telef. 5-69.

J. Nõmmits'a

härrade ja daamide
juuksetööst. - ateljee

Cabinet de Beaute

Kestvad elektri- ja aurulokid

Mitte küll kõige odavam,
kuid siiski kõige parem äri

Tartus, Rüütli tänav 12. Tel. 4-95

PEEGLEID

peegliklaasi
ja muud klaasi

ostate soodsaimalt ärist

A. LODERAUD

Tartus, Uueturu t. 11. Tel. 5-01.

Tööstus: Uueturu tänav 23. Telefon 10-71.

*Rõõmsaid jõulupühi
ja hääd uut aastat*

soovib

Pagari- ja kondiitriäri

W. KUSTLOV

Riia tän. 83. Telef. 9-54.

Tapeete moodsaid, maitse-
kaid

Raamatuid tarvitatud ja uusi

Seemneid aedvilja, lillede ja
söödajuurikate
kasvatamiseks

ostate suures valikus mõõdukate hindadega alati

F. VANATALU ärist

Tartus, Promenadi tän. 5. Tel. 3-97.

Nõudke tasuta seemnete hinnakirja.

PILDIRAAMI-TÖÖSTUS

Karl Lukk

TARTUS, PROMENADI TÄN. 4.

Kullatud, poleeritud ja vaksee-
ritud pildiraamiliistud, ovaal-
ja motiiv-raamid. Suur välja-
valik raamitud ja raamimata
seinapilte.

K. Paurson'i

jalgratta-, kaalu- ja
mehaanika - tööstus

Tartus, Riia tänav 24.

K. KONSEN

Soovitab

omast ärist kõiksugu

Jalanõusid

suures valikus.

Õpilastele hinnaalandus.

Hinnad võistluseta. Töö
headuse eest vastutus.

Riia 18, tel. 12-84.

MEHAANILINE MÖÖBLITÖÖSTUS

TARTUS **A. ALT** RIIA T. 42

valmistab igasugust mööblit
ja võtab vastu tellimisi pols-
terdamise-töödele.

Iga eestlane ostab Eesti ärist!!!

Kõik Teile tarvisminevad koolitar-
bed, paberid, tapeedid ostate ikka

A. VINDI

— paberl- ja tapeedlärhist —

„R Ä P I N A“

Tartus, Uueturu 9. Telefon 5-64.

MÜÜK SUUREL JA VÄIKESEL ARVUL

**TARTU TRIIKPESU-
VABRIKU PESUKOJAS**

Tartus, Söögiturg 4,
II korral, telefon 2-22

Pestakse kantud
triik- ja lihtpesu
ning kardinaid

Töö headus väljaspool võistlust.
Tööhinnad mõõdukad.

Vastuvõtukohad: Söögiturg 4 — vabriku pesu-
kojas; Rüütli t. 11 — üliiriete kiirpressimise
töökojas; Riia t. 41 — üliiriete kiirpressimise
töökojas; Vene t. 12, Narva t. 40, Raekoja t. 42.

Igasuguseid

Talvespordi-tarbeid

Saavitab

J. KIVASTIK

Tartus, Rüütli 8. Telef. 6-02.

Võtan enese peale igasuguseid

**maalri-, majade-värvi-
mise- ja remont-töid.**

Maalermeister

A. PRAHL

Tartus, Promenadi t. 6, II.
Telefon 12-31.

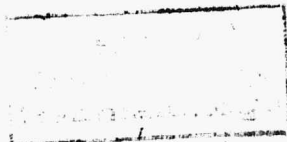
Foto-Ateljee

AIRMIN LOMIP

Tartus, Ülikoali t. 6. Telefon 2-53.

Valmistan igasuguseid ülesvõtteid. Grupivõtted mitme tuhande
inimeseni. Piltide suurendused nii lihtsad kui värvilised.

Kevadsemestril õpilastele klassi-ülesvõtted koha peal koolides eriliselt soodsate hindadega

2689

TARTU TÜTARLASTE-
GÜMNAASIUMI JA TARTU
TÜTARLASTEKESKKOOLI
HÄÄLEKANDJA

Nr. 5.

20. detsember 1934.

VII aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlastegümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abid: A. Raielo ja S. Liiv. Tegev toimetaja: H. Puusepp. Toimetuse liikmed: H. Albert, L. Herman, E. Mörd, L. Reinberg, A. Repson, E. Tobias. Talituse juhataja: V. Käpa. Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T.T.G.“ ilmub aastas 10 korda, nimelt: 20. sept., 20. okt., 15. nov., 30. nov., 20. detsembr., 20. jaan., 20. veebr., 20. märtsil, 20. apr. ja 20. mail.

Tellimishind: aastatellijaille 20 senti number, üksiknumbrite tellijaile 25 senti number.

Rahupühaks.

Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahvale peab saama. Luuk. 2, 10.

Jõulud! Kui palju ootusi ja lootusi on ühenduses jõuludega! Kui palju ilusaid mälestusi ja kauneid mõtteid saab elavaks sel ajal! Ja ometi — kõigi nende mälestuste ja elamuste keskel elab üks mälestus muutmatult: „Laps lihtsas söimes magamas...“

Jõulu ajal peatuvad miljonite inimeste pilgud jälle kord Petlemma söimel. Nii vana kui noor, nii suur kui väike — kõik nad rändavad vaimus selle imelise lapse söime juure. Miks ometi? — küsib ehk mõni järelemõtteleja inimene. Kas lapsest saadik harjunud kombe pärast? Kas selle söime ümber põimitud romantika ja müstika tõttu? Või ehk on küsimine siinkohal hoopis üleliigne? Võib olla. Kuid jõulu ajal tahan olla kui laps ja kui uudishimulik laps, kelle küsimustel olgu siis ka eluõigus, — ja ma küsin.

Mulle vastatakse: kõigepealt sellepärast, et Petlemma söime üle seisab ingli kiri: „Ärge kartke!“ veel enam — „Võtke rõõmu!“ On ju eriti väikeste inimeste elu täis kartust ja hirmu, samuti tühi on ta sageli rõõmust ja rahust. Ometi igatseme nii väga vabad olla kartusest, olla suure ja segamatu rõõmu osalised. Ning just selle seemise hingelise tarbe ja vajaduse tões peitub Petlemma söime võlu ja kustumatu mälestus: sellest söimest võrsus maailmale kõige julgem, kõige rõõmsam Inimese Poeg, kes kunagi on liikunud päikese all. Kui vaesed oleksime Temata, Tema rõõmuta, Tema rahuta. Nagu laps ei maga Ta üksnes lapsena söimes, vaid Ta magab niisama magusasti nagu laps paadis mässaval merel, kui on juba mees. Suurt rahu omas see Petlemma laps, ja niisuguses külluses,

et ei suutnud kõik maailma mure- ja marulained Teda hirmutada ega sundida kartma. Otse selle vastu: kannatustes ja pettumusteski Ta oskas leida rõõmuidusid, selle kõrgema rõõmu lähteid, millest elavad inimesed, kui nad üldse elavad. Sest Temas oli rahu.

Kust sai Tema selle salasõna oma südamesse?

Nagu laps andub isa hoolele, nii andus Tema oma Taevase Isa hoolele. Uskus kindlasti, et elu juhib vägev käsi, ja kuigi oli taevas pilves, teadis, et „pilved päikest kinni katta ju ei suuda, ei, ei suuda!“ Varjasid pilved siis päikese, süütas Ta küünlad oma südames. Ja oli alati valge ja soe ja rahu, nagu jõuluõhtu meie tares. Eales Ta ei lasknud end kõigutada inimeste tigidusest ja elu näivast mõttetusest; uskus vankumatult häduse võidusse ja ei tasunud kunagi kurja kurjaga. Alati Ta jäi sõbralikuks ja lahkeks; ka siis, kui löödi teda asjata. Nutta Ta võis küll inimeste peiliku sõpruse ja ja surma halastamatu karmuse pärast, iialgi aga mitte vihata. Sest Temas oli rahu, salasõna Jumalalt eneselt.

Selle salasõna sosistab sulle kõrva jõuluõöl Petlemma laps, kui tulled Ta sõime juure. Suurima rõõmu osaliseks võid saada sinagi, kui sinus on Tema rahu. Aga Tema rahu on igal pool seal, kus vabaretakse oma väikesest, kitsast minast ja suudetakse anduda millelegi kõrgemale, kus unustatakse

oma suurus ja au ning otsitakse Jumala oma.

Seda eneseunustuse võimet ja andumuse suurust leidis Jeesus lastes, sellepärast ütlebki ta: Saage lasteks. Unustage kõik, mis teeb teid araks ja väiklasiks, saage julgeiks ja rõõmsaiks. Ärge kartke oma isiku kujuteldava suuruse pärast, nagu võiks see minna kaotsi, vaid anduge oma rõõmu nimel rahu kuulutamisele kõigile nõtradele kuni enese kaotuseni.

A. Maurois jutustab inglise luuletaja Shelley' eluloos, kuidas kord lord Byron ühes Shelley'ga sattus purjeretkel tormi kätte. Seni Shelley't alahinnanud uhke lord, kes kõike jõudu pingutades võitleb tormiga paati juhtides, peab pingutama ka ennast, et mitte oma imestust näidata kaaslasele selle segamatu rahu pärast, millega Shelley istus sõrmegi liigutamata paadi paras. Sellest ajast peale ei saanud Byron oma suurimat lugupidamist ja austust keelata Shelley'le, kellega koosviibimine sisendas talle alati suurt rõõmu, mida ta aga piinlikult varjas.

Jõulurõõm on midagi Byron'i rõõmu taolist, ainult selle vahega, et meie ei taha end pingutada oma rõõmu ja imestuse varjamisega, mida tunneme jõulu Rahuvürsti pärast. Hoopis vastupidi: meie rõõm olgu otsekohene ja avalik, ja ta on seda, kui Petlemma laps oma sõimes jääb kustumatult meie elu ilusamate mälestuste keskuks.

Jõulukuul, 1934.

J. Kimmel.

Luuletisi.

Öö.

Kõnnin öiselt rusutud meeltega, valun kypseva hingega, muret lakkamatult nukrana sahistaman kuulen: syda väriseb piinelden, tuikab summutet hirmuga. Öön sellen ja sygise pimedan tuulen nagu luuraks keegi, nagu varitseks, nagu läheneks miski ilge järjest kahanevi ringega,

tuule nutvaga pisaraid kylmi, sadudega. —
 Käivad ringi ajun mõtted, niisked ja kylmad,
 on vastikud oma mõtted endale —
 tylgastavad. Ja inimesel on raske ...

On ööd õudpimedad viirastustega, unenägudega halbadega,
 aimuste õudsete, sydameid lõhestaviga.

Õnnetused luuraten hulguvad
 nagu penid salatigedad, puremisihased,
 hullund näljast inimhinge valust kuuma järgi:
 löövad lariseden hambad sydamete sooja lihha,
 kisuvad tykke hullumeelselt valutavaid ...
 Meeled on ärevil, meeled on vihased, —
 oo, miks nad tapavad?!

Ajul tumedail noil inimene läheb alandlikuks, araks,
 läheb hulluks igatsusest päevade valgete järgi.
 Ihkad jalge ette heituda yhele,
 kes on julgem, vapram, õilsam tuhatkordselt endast.
 Ihkad pesta maha pisaraten verikuumalt nõrguvaten
 oma mõtteilt pettuse ja vale hävitava märgi —
 pesta maha igaveseks! — Viia oma hinge
 tuulile uusile, puhtaile järgi ...

On sygis sadudega ja mustade tuultega,
 õnnetused käivad penidena ringi.
 Noored unustavad võitlusmeelse vaprustunde.
 Ööd teevad vanaks ja roidunuks.
 Käime ringi nyridalt valutavi mõtetega,
 tuimalt pekslevi sydametega:
 kaupleme valedega, teesklusega,
 murtud meelte jõuetute võtetega.

Piirab lõputu öö, pime igavik. Laskub hingele viimati
 uinak unustusttoov, mõtisklusi tauniv.
 Tunnid aga mööduvad viirastuste halbadega,
 aimuste õudsete, sydameid lõhestaviga.
 Und näed sellest, kuis jooksid põskede kuumalt õhetaviga,
 mõtete avarate, naeru lapsemeelsega. —
 Ylal, pimedusest rasken õhun luurav hiilib võigas hukk.

17. 11. 34.

—rt.

Tühjas klassis.

Minu hing on vaikusega löödud
 tühjas klassis vahel kurnat pinke.
 Vaikusega löödud, vaikus ümber-
 ringi,
 kära koridoris kõnnib pikas reas.

Kära koridoris kõnnib pikas reas,
 käe alt kinni, seinast seina voorib.
 Minu mõte üksinduses voolib ...
 olevikust voolib nukruse.

Läbi avaakna värsked lained
 mahastatud ruumi voogavad,

mille lävelt kiirusega pagend
 hääled, häirit teraskölinast.

Mina keelat üksinduses istun,
 emban keelat vaikust eneses!
 Meelsamini siiski häältsegus
 unustaksin meelte raskuse.

Paiskaks hääli teiste häälte lisaks,
 tormaks klassi kutsehelinal ...
 Aga hing mul vaikusega löödud,
 peletatud rõõmu pikast reast.

lr.

Keset . . .

keset maailma avarusi,
keset õhkude värvisid,
keset kurbust ja õnnetusi,
keset miljoneid õnnesid;

keset naeratusi ja nuttu,
keset suurimat viivitust,
keset lahkujate ruttu,
keset värsside riimitust;

keset sõnade magusat kõla,
keset ropumat sõimamist,
keset riimide ühtesula,
sõnade ilusat mänglemist;

keset suudlusi õhkupillat,
südameid keset purustud,
keset orjasid, mudasse tallat,
keset kuningaid vägevaid;

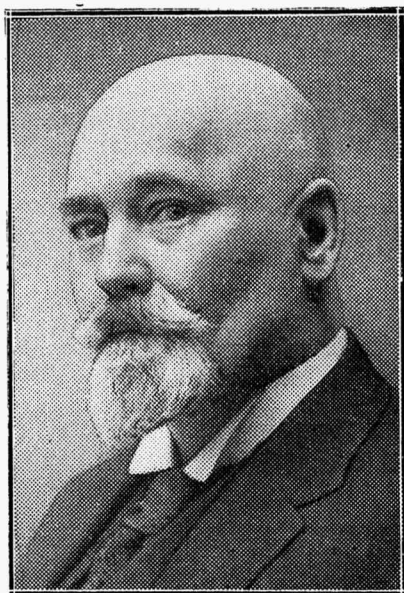
keset õdesid ja vendi,
kaugel keset vanemaid,
keset perekonda enda,
keset sõpru parimaid;

keset vaenlasi ja valet,
keset tõdede kibedat häält —
näe ei isa, ema palet,
õrna ainust ei kuule häält.

Keset kahte kodumaja
rändan vaevalisi teid;
seisan keset ma piirirada,
leidmata kuid kumbagi neid.

Seisan kahe tare vahel,
astuda pole kuhugi.
Keset küll kõiki mõnususi
tunnen, et olen ükski nii!

Heljo.

Härra Rügivanema kirjanduslikkude auhindade laureaadid.

I auhinna omanik A. H. Tammsaare — romaanide „Tõde ja õigus“
IV ja V ande eest; III auhinna omanik K. H. Hindrey — novelli-
kogu „Ärmastusekiri“ eest.

Kui langevad lehed...

(Pisitillukesile.)

Kui pargid ja alleed on tuisanud üle kuldsete sügislehtedega, kui soolane meretuul ulgumas akna taga, istun madalas kambrikeses ja õpin. Ent mõte tahab vägisi minna lehtedega. Ja lähebki... Korraga meenutab veripunane vahtraleht ühe neist mälestusist lapsepõlvest, mälestuse sügispäevast, mil oli langenud lehti...

See oli varasel hommikul, kui ärkasin praginast. Arvasin, et sõda jällegi siia „sõdima“ tulnud. Ent kui silmad päris valla sain, nägin pragisevat tuld ahjus, mille suu ees kooris ema vahakollaseid õunu. Teda nähes tuli mulle väike soov teha natuke koerust — vanaisa oli ju ometi rääkinud, et inglidki taevas vallatavad, ja miks ei võinud siis ometi mina, ainult põlvekõrgune tüdrukukene, seda teha!

Hiilisin siis tasa, tasa omaette-ümiseva ema selja taha ja viskasin voodivaiba talle pähe. Oi, kuis ta kohkus! Mind nähes tegi aga kangesti suured silmad ja ähvardas sõrmega: „Ah sa kelm küll, ma mõtlesin, et mõni rööveldaja on sisse tulnud!“ Naersime mõlemad ja ta andis mulle suure suhkrumagusa õuna. Istusin siis pakule ja sõin. Aga kui kaua sa ikka jõuad istuda — kondid hakkavad valutama ja... ja väljas puha maailm kullast lehti täis.

„Mamma, kuule, mis sa arvad, kas surm õige tuleb või — hirmus siit küljest pistab... peaks vist päikesevanni võtma minema. — Lubad ju, pai mamma?“

Ema kummardus võtma uut õuna. Kulus tükk aega, enne kui ta hirmus tõsise näoga vastas: „Ei, päikesevann siin küll ei aita!“ — ent siis taipas ta mu mõtted ja sõnas muheldes: „Aga lehissee pikutama võid siiski minna — ehk aitab see...“

Ja ta mähkis mu soojesse rõivaisse ja juhatas, kus palju lehti, kus nad kõige enne terveks teevad.

Jooksin siis ruttu aeda, otse suurte vahtrate alla. Sääl oli mu maja ja voodi — puha kullast ning punasest! Kas polnud ma rikas?

Hullasin ja jooksin siis Pollaga. Tema oli üks igavene tark koer. Papa ütles alati, et meie Polla olevat palju targem kui sulane Miku. Aga minust ta küll päris tõesti targem ei olnud, sest suutsin teda mitu korda lehtedesse matta ja suugi neid tal täis toppida, ent tema haukus ikka ühtsama moodi.

Mängisin tükk aega sedaviisi lehtedes. Äkki aga suured ja valged raheterad langesid krabises lehtedele, löid mind valusalt põsele. Ja varsti valgega kaetud vaip laotus lehile.

Ruttu, ruttu lippasin tuppa! Kõik toad käisin läbi ja otsisin vanaisa, voodi allagi vaatasin — kuid sääl ka ei olnud. Mul hakkas hirm. Öösi olin näinud unes vanapaganat, kes oli suur, suur nagu isa kõrb hobune ja kes käis kahel tagumisel alal. Värisedes vaatasin kummuti alla, kust ta unes oli ilmunud, ja ruttasin siis kööki. Kuid sääl ju vanaisa istuski, istus ja küpsetas vardas räimi ja vaatas tangu supi järele, et see üle ei keeks. Siis võttis ta mu põlvele ja küsis, kuis ma olevat kogu päeva elanud. Ütlesin: „Täna, päris hästi!“ — ega ma muidu ehk poleks nii öelnudki, kuid olin kuulnud, et ema just selliselt vastas, kui keegi vanaisa viisi küsis...

Ja väljas sadas hirmsasti vihma ja kole pime oli.

Sõime siis veidike sooja suppi ja tareahjust tõi vanaisa küpsenud kaalikaidki. Neid oli ema, kes viibis praegu, laudas, sinna pannud. Siis hakkas vanaisa juttu rääkima;

rääkis, kuis ta isaga pähkleid korjanud ja kuis karu nende korjates pähklikotile, mis vankris, roninud ja kuis hobune hirmunud ning jooksma hakanud, karu vankris...

Varsti aga tundsin, et laud lähivad raskeks, et pää vajub rinnale — hää oli nii olla ja kuulatada kustki ähmasest kaugusest tulevat vanaisa häält: „... ülejala... ikka ülejala...“, ja ma ei kuulnudki jutu lõppu, ei kuulnud, kuis karu ülejala kihutavalt hobuselt maha

sai... Unusin õige sügavasti, kuid sadas vihma ja langes lehti...

Virgun siis mõtteist, väljas on sellele punasele vahtralehele paljugi teisi seltsinud — ja meretuul ulub ikka ning on vihane. Ent mina kummardun uuesti üle raamatu, kuid iga silmapilk meenumas uued mõtted aegadest, mil langevad lehed, mil puisteed ja pargid on täis tuisanud kuldseid lehti...

lr.

NOORTE LOOMING

Jüri Mürk.

Jüri Mürk oli — kui algab mu lugu — seitsmeaastane poisipõngerjas. Suurte pruunide silmade ja musta kahupeaga. Jüri elas oma vanaema seltsis Saare talu väikeses saunahurtsikus. Jüri isa ja ema olid juba ammu surnud. Ema oli läinud teise ilma Jüri sündimisel ja isa viis tiisikus hauda. Ta oli olnud kidur, pikk ja tõmmu mees, see Jüri isa, kellele talutöö oli olnud liiati kurnav. Jüri ema seevastu oli olnud pisike, vilgas ja samuti tumedavereline. Oli neid varemalt naljatades nimetatud mustlaspaariks.

Oli mis oli, aga Jüri vanemad olid surnud ja Jüri kasvatajaks oli ta vanaema. Saare talu peremehel oli neli last. Kaks neist suuremad, kaks väiksemad. Oli teisi lapsigi ümbruskonas. Ent Jüri ei sobinud kellegagi. Ta oli vaikne, kuidagi liiga tõsine, et teistega vallatleda. Teised lapsed ei mänginudki meeldivõõrusega. Kas nad kartsid või austasid teda, ei teadnud nad isegi. Leidsid ainult, et Jüri kõne ja mängud olid niisama iseäralikud kui ta isegi.

Jüri oli rahul oma eluga. Ta armastas oma hallipäist vanaema, vaikset saunaonni, selle taga asuvat koplit ja eemal asuvat linaleo-

tamiselompi. Ent Jüri elu ei läinud kaua hästi. Ta kaotas ka oma vanaema. Ühel hommikul ei tulnud ta Jürit äratama, nii nagu harilikult. Kui Jüri ise ärkas, leidis ta, et vanaema oli öösi surnud. Lamas külmana ja kahvatuna voodis.

Pärast vanaema surma muutus Jüri veel tõsisemaks ja hakkas nagu kartmaga inimesi. Ajutiselt võeti ta Saare tallu. Kuid sääl ei meeldinud talle. Juhuslikult tuli Saare talu peremehele külla ta vend, kes oli linnas advokaadiks. Talle meeldis Jüri ja ta võttis ta enese kasvatada, kuna tal lapsi ei olnud. Ta sihiks oli Jürist teha haritud mees.

Jüri meelest oli see ta õnnelikumaid päevi elus, kui võõras onu ta vankrile kutsus ja linna sõidutas.

Aastad möödusid. Jüri läks klassi, lõpetades nii algkooli kui ka gümnaasiumi cum laude. Sai auhinnaagi hää õppimise eest. Eriti huvitas teda kirjandus. Ta ei piirdunud mitte ainult klasssis läbivõetavate raamatutega, vaid luges väga palju. Oli kogu koolis kõige sagedasemaid raamatukogu külastajaid. Eriti tähelepanu äratasid ta kirjandid, mis olid pisut iseäralikud, kuid seda huvitavamad. Kooli lõpetades siirdus ta

ülikooli õppima õigusteadust oma võõraisa soovil, kes tahtis talle pärandada oma praktika ja klientid. Ülikoolitöö kõrval tegi Jüri ka kirjanduslikku tööd. Varsti sai ta üheks loetavamaks noorkirjanikuks.

Ta lõpetas küll ülikooli, sai hääks advokaadiks. Ent palju enam rõõmu valmistas talle mõne ta raamatu menu kui võidetud kohtuprotsess.

L. R.
(I kk. kl.)

Mõnest hilisemast loost.

(Veste.)

Enne jõule nagu kõrgeneb temperatuur. Kui numbrid juba õhus liiguvad, siis tekib ikka selline imelik keemiseprotsess. Kuum hakkab.

Kuid see pole veel midagi.

Ei taha ennast niisuguste mõtetega vaevata, mida parajat jagu just vaja ei lähe. Ja niisuguste sõnadega ka ei taha ennast pingutada, mis teisele kasuks tuleb. Üldse kõik mu kõrges mõttelennus sihivad praktilisuse (võib olla ka eluläheduse) poole. Raamatuid olen poole nende kirjust sisust üsna rahulikult maha kriipsutanud ja meeleheite momentidel (enne klassitööd) trööstin ennast seega, et selle eest sel ülejäänul on jälle enam kaaluvat tähtsust.

Kuna ma nii uuestisündinult ja teises, hoopis selgemas vaimus eksisteerin, siis haaravad kõrval ääretust kaugusest ja vahel ka kohutavast lähedusest imeliselt helisevaid sõnu. Vahin vahetundidel ikka enamikus väga sügava teadusliku pilguga enda ette maha (sest viibin vaimus eelolevas tunnis) ja ei taipu huupi igakord, kust on pärit need kellukeselõhnalised sõnad. Kujutan ahastades ette, millise määratu meeliliigutava hurmava mõju võis see jätta kunagi aastapäeva peopartnerisse, kui äkki kostus: „Mis sa pirised ja kräunud!“ Või jälle trum-pab teine hiilgavalt üle.

„Mis sa vingerdad ja kooserdad!“

Ning samas jääb ütlejale ikka ette kõigist kõige süütum õpilasnägu, mis kinnitab, et üsna vähe on veel öeldud, võimed lubavad kaugeltki enam.

Ei saa siis enam mõõda sellest ahvatlusmomendist tõsta silmi üles. Nagu äikeselmal vaatad uue ilmutuse

järele, millal järgmine vaimukusesäde läbi õhu sik-sakiliselt maha väljahtub.

Ega ootamine kesta kunagi kaua. — Varsti öeldakse täie selgusega:

„Ära jampsi, kuule mis'sa mögad!“

Ah-jah, tuleb äkki meelde, ammu see oli, kui korjati sihukesi sõnu. Refereeriti, või umbes nii... Neist sõnadest puhtalt on nagu raskevõitu refereerida, kuid neil sõnadel iseenesest oleks referendil ennast ka lahedam ja kergem arusaadavamaks teha. Nüüd oleks jälle paras aeg kellelgi sellele referaadile ette valmistama hakata. Harjutaks omapäraselt ja põhjalikku kõnelemisoskust. Referaadi valmista-

mine ei nõuaks ka palju enam veava, kui paar vahetundi hoolikalt kuulata. Tunni ajal õpetaja kuulumisrajoonis hoitakse kõik tagavaraks, kuid tagasihoitu paiskub kord esile dopelt energiaga. Kõik õhkava hinge salajasemad hääliitsused pääsevad valla vahetunnil. Mõtete vahetamisel peab ju olema vahel enam hoogu. Kõik läheb siis õieti, kui hoog on pääl.

Trr-rr-rrr . . .

Mööda põrandad veereb viksikarp. „Lodix“ ilutseb ümmaral kaanel.

Kuiv proosa kipub ikka just sinna

käepärast.“ Praotab ise portfelli kahtlase ettevaatusega. — Väga suure žestiga avada ei saa, juhtub jälle midagi „libisema“.“

Seisan kadestusega täielikema varustuse ees. Suurim aukartus aga on selle portfelli ees — niisuke plekist, klõbisev sang teisel. Tugev ehitus. Ega sinna muidu ei mahuks riidehari, küüneviil, niidiroll, kindad, kingaluskas, kaelasall, pildialbum, peegel, nuga, käärid, kogu tarvitatud omnibuse-pileteid j.n.c. Sekka vist suur papist „Coty“ karpki.

L. Hermannii joonised.

vahela, kus parajasti õhus liikumas midagi peenemat ja õrnemat.

„Kust see siis nii äkki . . .?“ julgen küsida.

„Ega midagi just nii väga äkki,“ seletab viksikarbi õnnelik omanik, kes haarab veereva eseme järele kõige oma viie lakeeritud küünega. „See mul juba ammu portfellis. Pärdik teda just põrandale kihutas!“

„Nujah, libises vist . . .“ püüan jõudu mööda seisukorrale kaasa tunda. — „Vist kogemata.“

„Kukkus raamatu vahelt,“ seletab teine õiglase usuga. „Mul siin kõik

„Duha kõike tarvitad kohe?“ küsin. „Aga kuule, pliatsit ega sulge sul ei paistnudki olevat — vist allpool või?“

„Siin mul kõik tarvilikumad asjad, pliatsi ja suled viisin klaverisse, hädapärast hea sealt võtta. Harva neid vaja, ilmaaegu tülinaks teised portfelligis. — Seal aga hulk kasutamata kindlat ruumi tühjalt . . .“

„Raske ka pole,“ lisan nõrga häälega.

„Ega's siis, — mis ma raamatutest kõigist vean! Aga hirmu ja hoolt on küll, et keegi peale ei istu või ise

vahel nii — katki ei lähe, siis nagu kahju. Kontrolli aegu ma puistasin suure kiirusega, õige mitu asja läks kaotsi,“ seletab teine lahkelt.

„See viksikarp, näe, kukkuski . . .“ otsin sõnu.

„Aga kätte sain,“ rõõmustab omanik.

Arendan siis edasi mõtet, mida kõik teha viksiga — ja just musta viksiga. Üldse üks väga tarvilik asi. Ilma selleta pole korralik elu üldse mõeldav, rääkimata siis veel muust. Joonistuses võib tarviada tuši asemel (paremus seisab odavuses ja võrratus lõhnas). Maateaduses Austraalia pärismaalastest jutustades võib nende tegelikku välimust teistele ka teatavaks teha. Vaidlusis on vastaspoolt viksiga kerge alistuma sundida, pole vaja keerulisi võtteid. Et ei puudu ka otsitud arv neid õpilasi, kes kindla mõistuse asemel peavad paremaks peas kanda tarvilikul määral kellegi keemiku poolt leiutatud vedelat mõistust, siis võiks need endid veidi viksiga masseerida. — Kuis sa hing usaldad näidata oma õiget nägu selle täies värvis; äkki mõni võtab veel vaevaks kopeerida sellist haruldast eksemplari. Üldse viksi kasustamisvõimalused on loendamatud. Aga harilik inimene tarvitab saapaviksi ainult mõttetuks raiskamiseks: määrab üsna vanapoolseid,

vildakaid kingi ja teeb sedagi toimingut kodus. See varjamine on kõige põlastavam viis. Enam rahulikku avalikkust.

Kuid üks ole kahjuks palju tume-dat mõistmatust. Oleks vaja lahendada täiuslikku ja mõistlikult toimivat messiast. Niisugust sulgedega ja au-paistusega, kes kohutab juba sammu kauguselt kas või surnuks. Kas pole sealgi arusaamatus, kui kiputakse nõrkade väevähendust ette võtma! Kas ei öelnud üks vene vaimukas ja kuulus kirjanik: „Rumalad on sallitavamad olevused, nende päralt on elu-avarused. Seltskond põlgab tarku, satub nendega vastollu.“

Aga nüüd äkki. Kas tahetakse neist koolitada uuetüübilisi, seltskonnale võõraid inimesi, kelle olemisest ei tunne keegi rõõmu ega mõnu?! Süda läheb haledaks. Ükskord sain rõõmujoovastuse, et päevpäevalt ikka tugevamaid rumaluse-tundemärke hakkasin ilmutama. Nüüd ei saa enam sellegi üle rõõmustada.

Kui aga kõrgeneb temperatuur — siis oleks vaja kuhugi vajuda, nii hoopiski kaduda ja igavesti hääbuda. Üks kindel varjupaik on klaver, see kõike-mahutav instrument.

Võib olla, leiab sealt rahu enne rahupühi.

H.

L. Kibuvits: Paradiisi pärisperenaine.

(Arvustis.)

L. Kibuvits'a kolmas romaan „Paradiisi pärisperenaine“ on tähelepanuvääriv esitus juba oma aineala uuduselt. Teose sündmustiku peakandjaks on naine, kes pühendanud kogu oma elu teatri-tegevusele. Olles juba kord kiindunud lavaellu, ei suuda ta sealt eemalduda, ta elu ilma lavategevuseteta on vaid tühine jalgade lohistamine aiateede kruusal.

Teos toob esile teatri siseelu halba seadeldist, selle karikatuur-seid jooni, millest tingitud näitle-

jate elutraagika. Inimene, kes te-gutsenud laval paarkümmend aastat, on valanud kunstisse kogu hingemahla ja vaimse osavuse, sunnitakse teatri võhikute juhtivate jõudude poolt lahkuma, sest „ta aastad paistavad puudri ja mingikor-rast läbi“. Samas on näitleja alles saavutanud üldise tunnustuse. Kuid kunst — sellest näib olevat vähe. Vajatakse lavale noort liha ja verd, et ta sääl võiks koltuda ja kord jälle kõlbmatuks, ironia-ga vaadatavaks ja eemaleheideta-

vaks muutuda. Kogu Eeva traagika seisab tema vananemises. Parim, mis ta laval on pakkunud, kus ta valusa südamlikkusega oma osa esitanud, jääb vaid „luige paljukiidetud viimaseks lauluks“. „Eeva õitseb sageli — nagu pelargoonia, mille õislehed ruttu pudenevad“ (lk. 95).

On kummaline virr-varr kogu see lavatagune. Sääli ahastatakse, ollakse ja elatakse. „Ükski ei näe näitlejas inimest, — loovat, hingeldavalt otsivat inimest... Nagu me oleme — pool kunstnikku, pool ahvi, pool sangarit, pool lambapead... Ükski ei näe meis tavalist inimest — söövat, higistavat, nõrka, saunaskäivat inimest“ (lk. 71). Samas joob üks näitlejaist, kes vallandatud, garderoobis koirohtu ja sureb. „Midagi pilklikku, mis mässitud punasesse vaibasse“ (lk. 146), kantakse välja. „Selle järgi kirju kari — näol kitti ja karvu, värvi ja puudrit. Kostüümid lehkavad, restoraanist kostub muusika — seal tantsitakse, siin surdi ja suudeldi“ (lk. 146). Ning elu läheb edasi... Lavainimesi asendavad teised, need kes tunnevad endas seda tungi „nagu vähjatõbe“.

Huvitavalt on esitatud kaht liiki inimesi. Ühed kunstniku hingega, ehtsad boheemlastüübid, teised tavalised, argipäevainimesed. Need kaks erirühma ei suuda teineteist kunagi mõista, nende vahel oleks pisut nagu vaenugi. Ühte, esimest, esitab Eeva, teist Marta. „Ja praegu kõnnib maakeral kaht liiki naisi — ühed need Eeva tütreid, Paradiisi perenaise lapsed, teised Liilithi

omad, Paradiisi pärisperenaise lapsed. Viimased on, ütleb rahvasuu, veidi keeva ja kerge verrega — neile on verre jäänud kõrgemale ja kaugemale tõusmise iha. Eeva tütardest tuleb häid ja korralikke inimesi. Nad muretsevad, et nende mehed ei lendaks isegi nii kõrgele, kui tiivad kannavad“ (lk. 190).

Raamatu sisuline värskus ja omapärasus on täiesti tervitatud. Üldmulje aga jätab ja üldse järelmeelolu loob teos pessimistliku. Eriti seda ta lõpp. Vallandatud Eeva läheb salaja oma tuttavasse paika, hiilib lavale ja valab tühja saali oma lootusetust. „... Ja meie elu... on nagu hullu veste, täis kilinat ja kõlminat ja kirevat...“ Lõpp tundub siiski õnnestununa. Ta on nagu sünnis ja sobiv kriips esitatud eelnevale pildireale.

Raamatu nauditavaks küljeks jääb stiil. Autori sisu esitamise viis on võrratu. Laused lõigatakse elastsete ribadena säält, kust neid keegi varem lõiganud pole. Oleks sobiv siin öelda, nagu mõtleb Eeva. „Kirjutajaks... selleks peab sündima, ei too tulemusi püsivus, pikad ööd kirjutuslaua taga, sõrmed ümber sulevarre liigsed. Ei, selleks peab olema eriline meel... Hea jahikoera haistmine, kes leiab õige lõhna kõigi teiste tuhande ristleva lõhna seast“ (lk. 110).

Kibuvits'a peab lugema süvenedes ja iga lauset eriannina vaadeldes. Ainult sündmustiku jälgimisel pole ta teoseil seda võrratu värvi, mis neis tõeliselt peitub.

H. P.

Mõni sõna jõulueelse kirjandusturu uudisteostest.

Tuleb taas pisuke puhkeaeg. Saabuvad pühad oma imelise rahu ja rõõmuga.

Üheks suuremaks rõõmuallikaks puhkepäevadel on inimesele hää

raamat. Ühiskonna arenguga käsi-käes on raamat kujunenud isegi inimese parimaks sõbraks. Ta tundub niisama vajalikuna meie vaimsele minale kui liikumine ja

töö meie füüsilisele poolele. Hää raamat rahuldab alati kultuuriinimese vaimseid tarbeid. Raamatud peituvad vaimsed väärtused panevad liikuma ka lugejas leiduvad probleemid ja ideed ja aitavad kaasa isiku maailmavaate kujunemisele. Ka rahva üldise arengu ja silmaringi avaruse kujunemisel on olnud raamat suurimaks kaasteguriks. Pole mõtet pikemalt peatuda raamatu hüvede juures, sest see peaks meil igaühel isegi olema selge.

Alltoodud ridades märgin ainult neid jõulueelseid raamatuid, milledega tutvumine oleks peaaegu kõikidele suuremaks naudinguks ja kasuks, kuna kõikide teoste loetlemine viiks pikale. Kui mõtlete kellelegi jõulurõõmu valmistada, siis kinkidest osutub väärtuslikemaks raamat.

Käesoleva aasta „Noor-Eesti“ kirjanduslik toodang on eriti rikalik ja mitmekesine. Noor-Eesti kirjastusel ilmunud värskemaist teostest on huvitavaim arenenud lugejale A. H. Tammsaare „Elu ja armastus“. Tammsaare on oma psühholoogilises romaanis asunud lahendama sügavaid hingeelulisi probleeme. Ta on süüvinud inimhinge sügavustesse ja loonud omapärase armastusefilosoofia ja psühholoogia. Aga nagu öeldud, sobib see teos ainult arenenud lugejale. — J. Semper'i esikromaan „Armukadedus“ viib samuti lugeja inimeste siseellu, paljastades ühtlasi armastuse egoistlikku pahet, tõstes samal ajal esile rea moraaliküsimusi. — A. Jakobson'i „Vallutaja d“ („Andruksonide suguvõsa“ tsüklist) käsitleb tahteküllast võitlust oma seisukohtade vallutamisel elus ja ühiskonnas. — Fr. Tuglas'e toimetusel on ilmunud J. Liiv'a „Elu sügavuses“ uues trükis, mis sisaldab muu hulgas ka Liiv'a seni avaldamata töid. See väljaanne pakub Liiv'a haiguseaegsest proosast enam-vähem lõpliku üle-

vaate, kuna ka varemilmunud töid on leitud käsikirjade järgi täiendatud ja ühtlustatud. — M. Metsanurk oma romaaniga „Ümera jõel“ on siirdunud muistse iseseisvuse valda, kujutades eestlase võitlusevõimet ja iseseisvustahet suures Ümera tapluses. Igalt leheküljelt hõõgub ses teoses tõelist isamaalust ja usku oma rahva tulevikku. — Laineid lõõnud J. Kärner'i „Soodoma kroonika“ annab läbilõike meie väikelinna puhtegoistlikust ühiskonnast. — J. Luiga suure kirjandusliku päranduse „Päevamured“ kaks annet moodustavad ainulaadse kultuurikroonika a. 1906—1925. Neis essede-kogudes kõneleb ta kõigest, nagu: ajaloo, loodusest, inimestest, kunstist, kirjandusest. Neis käsitletud kultuuriprobleemid püsivad aktuaalseina alati. — Prantsuse kultuuri üldilmega tutvume J. Semper'i essedekogus „Prantsuse vaim“. Kõiki kirjandussõpru peaks huvitama ka eesti esimese parima ajakirja „Noor-Eesti — 1910—1911“ komplekt oma huvitavate artiklite ja püsiva kunstilise väärtuse poolest. — R. Roht'i „Punane liblikas“, O. Luts'u „Ladina köök“ (Mälestused VI) ja „Vaikne nurgake“ pakuvad kergestiloetavaid vahepalasid teiste tõsisemate teoste hulgas.

Luuletiskogudest pälvivad tähelepanu J. Schütz'i „Südasuvi“, H. Visnapuu „Üle kodumäe“ ja Heinrich Heine „Valikluuletisi“ (tõlkinud J. Kärner).

Näidendid J. Kärner'i „Usutaganeja“ ja K. Laagus'e „Eesti ajaloo karneval“ käsitlevad mõlemad ühiskonna mitmekesiseid probleeme, Eriti Kärner'i „Usutaganeja“ paiskab meid otsest tänapäeva poliitiliste käärimeste pöörisesse, kuna Laagus oma laulumängus esitab osalt karnevali kujudena kuus tähtsamat momenti eesti kirevast ajaloo. Hugo Raudsepp oma ajakajalisest

komöödias „Roosad prillid“ ei esita küll midagi uut, kuid köidab üht osa lugejaid kindlasti.

Noorsoo-kirjanduse alal on huvitavamad, täis optimismi ja huumorit J. Jaigi „Pombi ja esivanemate kuld“, „Kuutõrvavad“, „Pombi ja siukuningas“ ja „Hädast verepoiste ninamees“. Jaan Vahtra teos „Minu noorusmaalt I“ jutustab lihtsaid sündmusi ja lapseõlve elamusi haruldase värskusega, mis leiavad vastukõla eriti nooris, kuid vanadelgi on huvitav neid jälgida. — Tõlgitud noorsoole on J. Spyri' „Väike Heidi II“, A. Svan'i „Tottisalme pärija“, H. Ch. Andersen'i „Muinasjutud II“ ja kogu „Türgi muinasjutte“ — kõik väga huvitavad raamatud meie noorsoole. — Teiste rahvaste kirjandusest suurim ja väärtuslikem tõlgeteos on Vl. St. Reymont'i „Talupojad“, millest on ilmunud sel aastal kolmas ja neljas (ühtlasi viimane) jagu eelmistele lisaks. Selles Nobel'i auhinnaga kroonitud suurteoses kujutab autor poola talupoja tööd ja tegevust neljal aastajal ja viib meid oma suurepärase tüüpide ja loomuliku poola talupoja eluga ühele huvitavale ja omapärasele rahvale lähemale. — Ungari kirjaniku F. Molnar'i „Paal tänava poisid“ on ilmunud ka uues paremas tõlkes ja oleks väga sobivaks jõulukingiks noortele, sest seda teost on ikka suure huviga loetud. Fr. Tuglas'e tõlkes on ilmunud E. Stahlberg'i „Päikese tõusu poole“, milles autor valgustab eesti elu ärkamisajast kuni iseseisvuse saavutamiseni.

Suurkirjastus „Loodus“ pakub täiesti ainulaadse albumi eesti kirjanduses — „Suletud ümberik“, kus esinevad 37 K.-Ü. „Looduse“ 1934. a. romaani võistlusest osavõtnud autorit, nende hulgas ka ärkamisaegseid kirjanike, näit. Ch. Kannike († 1891. a.) — muidugi teise „autori“ polt plagiaadina. Huvitav on see, et katkendid

teostest on antud täpselt edasi autorite kirjaviisis.

Parimaks teoseks jõululauale on äsjailmunud A. Mälgu „Surnud maja d“, milles käsitletakse Põhjasõja-aegset talupoegade elu, täis võitlust ja katkuhädadohte. Üle kõige nagu lasuks surma vari, täis süngust ja nukrust. Teiseks huvitavaks ilukirjanduslikuks raamatuks, mis „Looduselt“ ilmunud, osutub kahtlemata L. Kibuvits'a „Paradiisi pärisperenaine“, mis käsitleb tuisupea-näitleja Eeva traagilist näitlejaelu, kes kesk oma võimiste tippu heidetakse kõrvale, sest et „lohe“ nõuab uusi nägusid ja värsket verd. Mitmekesiseid ja huvitavaid raamatuid leidub ka „Kroonise romaani“ ja „Tänapäeva romaani“ — sarjas.

Kogukas tõlgeteos on J. A. Gontšarov'i romaani vene elust „Obломov“, andes huvitava läbilõike endise venelase hingelaadist ja rahvuslikust omapärasest. Ülevaatlik ja kõikidele sobiv on koguteos „Keel ja Kirjandus“ mitmete kirjandushuvilaste toimetusel, samuti on kasulik omandada mõni keel „Võõrkeelte akadeemia st“, mis kuulub huvipiirkonda ja mida tahaksid meeleldi õppida.

Noorte lemmikteoste „Kuldramaatute“ IV sari saabus taas enne pühi järgmiste huvitavate raamatutega: K. Michaelis: „Bibi ja vandeseltslased“, K. May: „Winnetou surm“, H. Lofting: „Dolittle'i reisud“, J. Masefield: „Salakaubavedajate võimuses“, Ch. Vildrac: „Roosa saar“, S. Ivalo: „Viiburi plahvatus“, D. Moore: „Fenella esimene kooliaasta“, H. Aanrud: „Poiss Päikesemaalt“, J. Verne: „Lõuna-Aafrika savannides“, E. M. Porter: „Pollyanna“, G. Ebers: „Vaarao tütar“, Z. Móricz: „Jutt vagurast poisist“, E. Schackleton: „Teekond Lõunasse“. Need hääd raamatud on meie pisikestele kirjandushuvilastele parimaks jõulurõõmu valmistajaks.

Eesti Kirjanduse Seltsilt seerias „Suurmeeste elulood“ on ilmunud F. Toomus'e „Caesar“ (mees, kes painutas oma tahte alla rahvaid), samuti J. Kurfeldt'i „Miguel de Cervantes Saavedra“ — hispaania suurkirjaniku elu ja looming. A. Kivi saja-aastaseks sünnipäevaks ilmus Fr. Tuglas'e tölkes A. Kivi „Nõmme kingsepad“, mida lugeda maksab ka neil, kes teost on laval näinud ja kes kavatsevad seda vaatama minna. — Suuremast maakondi ja kihelkondi kirjeldavast koguteosest „Eesti“ ilmus V osa „Saaremaa“, omapärast Saaremaa rahvastikku, ajalugu jne. kirjeldav teaduslik koguteos. — Tähelepanu väärib veel nn. „Elav Teadus“ — ainulaadne eestikeelne raamatute sari, millistest värskemad Fr. Puksov'i „Raamat ja tema sõbrad“ ja Nobel'i auhinna omaniku prof. W. Bragg'i

„Aine saladused“, mis toob esile uusi avastusi aatomite ja molekulate maailmast. — Huvitav on tutvuda ka E.K.S. populaarteaduslikus seerias ilmunud teostega — O. Kesk'i „Uued teed toitluses“, A. Prima ja F. Raska koostatud „Kõõgivilja-aed“. Odavad kuid paljusisaldavad raamatud on ka E.K.S.-lt ilmunud „Uue kodu käsiraamatud“ („Rõivastuskunst ja mood“, „Otstarbekohane ja ilus kodu“ jt.).

Huvitavaks raamatuks lastevanemaile ja teistele sellest huvitatuile on A. Elango „Kasvatuste adus“ (Noor-Eesti kirj.).

See on ainult lühike ülevaade meie kirjandusturust. Meil leidub veel palju huvitavaid raamatuid, mille märkimine siin viiks pikale ja mida huviosalised kahtlemata, kui soovivad, ise leiavad.

R—n.

Kooli elu.

T. T. G. Enesekasvatusringi ja H. T. G. Karskursingi liikmete-õhtu.

22. XI 34 korraldasid ülalmainitud ringid T. T. G. ruumes liikmeteõhtu. Kavas oli duett T. T. G. õpilasilt J. Mälberg'ilt Va ja A. Wendt'ilt Va. Kõne täiskarsklusest esitas H. T. G. õpilane Tamm, leides, et ainult täiskarsklusel on mõtet, hüvesid nii rahva kui ka isiku enese suhtes. J. Schütz'i luuletise „28. XII 1929“ kandis ette T. T. G. õpilane A. Repson Vb. Järgnes laulukvartett H. T. G. õpilasilt ja deklamatsioon „Rongisõit“ sama kooli õpilaselt. Ettekanded esitati meeleolukalt ja hästi. Järgnes seltskondlik osa. Kuna kohale jõudis parajasti ka H. T. G. orkester, siis läks tants lahti. Meeleolu oli kõigil hää ja õhtu kindlasti lähendas ringe ühiseks tööks.

T. T. G. ja T. T. K. Esinduse koosolek 11. dets. 1934.

Kavas olid: 1) eelmise protokollki kinnitamine; 2) ringide toetussummade kinnitamine; 3) mitmesugused küsimused.

Koosoleku avab Esinduse juhataja A. Parmson. Asutakse eelmise protokollki ettelugemisele, mis ka kinnitatakse.

Loetakse ette ringide tegevuskavad, aruanded ja eelarved. Toetust on määratud valitsuse poolt: Kirjandusringile 10 kr., Spordiringile 15 kr., Kunstiringile 10 kr., Muusikaringile 8 kr., Enesekasvatuseringile 5 kr. ja Reaalteaduseringile 5 kr. Need toetussummad kinnitab ka Esindus. Et aga kõik ringid pole koos eelarvega esitanud tegevuskava, lükatakse ringide tegevuskavadega tutvunemine edasi.

Läbirääkimiste all võetakse sõna T. T. G. ja T. T. K. Õpilaspere ajakirja suhtes. Ajakirja toimetus on esitanud palve, et õpilased avaldaksid, mida nad meelsamini sooviksid ajakirja sisustuses. Sooviti rohkem vesteid, ristsõnamõistatusi, karikatuure jne. Toimetus lubas püüda vastavaid samme astuda avaldatud soovide teostamiseks.

Teiseks kerkib üles küsimus Õpilaspere-hommikute suhtes. Leitakse, et tuleb õpilasi ergutada, et eemaldada passiivset suhtumist neisse üritusisse, sest vastasel korral „sureksid“ Õpilaspere-hommikud välja.

1. dets. mälestamisaktus.

1. dets. 1934. a. lõppes õppetöö Haridusministeeriumi korraldusel kell 12 päeval. Pärast õppetööd kogunesid õpilased saali, et mälestada ühiselt seda tähtsat päeva Eesti ajaloos.

Meeleoluka aktusekõnega esines õpet. Sorgsepp, leides, et eesti rahvas peab poliitiliselt veel palju arenema ja mitmesuguseid katsumishetki üle elama, sest sellised momendid viivadki rahva ühise suuna otsingule ja järelemõtlemisele: Arvab, et oleme küll väike riik, aga paistab nagu oleks me väikesed ka hingelt. Soovib, et noorsoo arenedes kaoks see väiklus, avarduks silmaring, sest üksmeelne ja edukas töö oleks parimaks tänuks sõja- ja vabaduseohvritele.

Kõne lõppedes esitati T. T. G. õpilaskoorilt õpet. P. Konsap'i juhat. G. Suits'u võimas noorte laul „Las kasvame, me tõusev sugu“ (Nerep). Sellele järgnes päevakohane deklamatsioon — H. Visnapuu „Ärge tapke inimest!“ — H. Kama'lt Vb.

Päris huvitava kõne pidas ka Õpilaspere vanem H. Puusepp. H. Nigol'i klaverisoolo oli hää nii tõlgitsuselt kui ettekandelt. Lõppsõna lausus dir. J. Roos, soovitades rün-

nata edasi, pöördes pilgud päikesesse, ammutades enestele säält energiat ja parimat sisetunnet.

Vabaduse eest lahkunud kangelaste mälestuseks laulis õpilaskoor „Muru kasvab mulla pääle“, millega lõppes ka meeleolukas mälestusaktus, tuues igaühele lähemale isamaa ja kohustused selle vastu.

T. T. G. Kirjandusringi koosolek 6. 12. 34.

Koos on õpilasi üle 50, õpetajaist dir. J. Roos ja hr. J. Konks. Koosoleku avab Ringi juhataja H. Puusepp. Järgneb referaat dir. J. Roos'ilt: „Rahvusliku kirjanduse olemus“. Sisukat referaati kuulatakse suure huviga. Referaadile järgnevad läbirääkimised, mis kujunevad paiguti õige hoogsaiks.

Mõningaid teateid T.T.G. kohta 15. a. kestel.

1. Mitu õppepäeva 15 a. jooksul — 3109.
2. Mitu õpetajat T.T.G-st läbi käinud — 133.
3. Mitu õpetajat praegu — 29.
4. Kes olnud õpetajaist kõik 15 a. — Aug. Raud.
5. Mitu õpilast läbi käinud — 8712.
6. Mitu õpilast praegu — 457.
7. Mitu õpilast Tartu linnast — 290.
8. Mitu õpilast Tartumaalt — 136.
9. Mitu õpilast mujalt — 32.
10. Mitu õpilast lõpetanud — 933.
11. Mitu klassi olnud — 227.
12. Mitu krooni eelarvete summad kokku — Kr. 863 153,61.

Koolitöö

lõpeb 21. XII 34 k. 12. Enne seda on aktus, alates k. 9 homm., millele järgneb tunnistuste kätfeandmine. Koolitöö algus on 7. jaan. 1935. k. 9 homm.

Odav eelpühade müük!

Kohvi
lõuna
pesu
veini
napsi jne.

} serviise,

igasugu roostevaba, nikkel, alumiinium, email jne. artikleid. Kohale jõudnud uudised portselan- ja klaaskaupadest.

Majatarvete suuräri

N. H. KODAASOV JA POEG.

Tartus, Riia t. 43, Riiamäel, Kommertshotelli kõrval.

Kõige soodsamini ostate

kuivi küttepuid,
telliskive ja
põllutorusid

F. KARU

KÜTTE- ja EHITUSM.-LAOST

VAKSALI TÄN. 7.

TEL. 12-26.

Foto-Ateljee

P. Krüner

Tartus, Promenadi tän. 8. Telefon 10-56.

Põllutöomasinade - osade keskladu

Tartus, Aleksandri tän. 1. — Kõnetraat 2-70

Alatine suur ladu igasugu põllutöomasinade osadest:

DEERING, HERKULES, MASSEY, HARRIS, W. WOOD, ECKERT, PLANO, BEERMANN, MILVAUKEE, OSBORNE, CORMICK, DELMA, CHAMPION jne.

Keskkütte- ja veeseadised, puurkaevude ehitus. Suurem ladu küttekehasid, vanne, klosette, köögikausse, kõiksugu torusid ja nende ühendusi, ventiile, kraane, pumpi jne.

K. Mattieseni trüükikoda o/ü.

Trükitab kõike, mis kultuurnimesele tarvis läheb.

TARTU, VALLIKRAAVI 4. ■ TELEFON 4-80.

Plekk- ja vasktarvete-tööstus

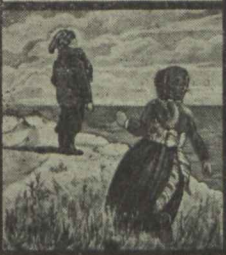
K. UNT

Võtab vastu tellimisi uute ja parandustööde peale.

Tartu, Riia t. 85.

**POISS
PÄIKESEMAALT**

HANS AANRUD

Kuldraamat

on valmistav jõulukink igale noorele. **IV sari** sisaldab: 13 köidet, 307 pilti, 2936 lk. teksti.

J. Verne: Lõuna-Aafrika savannides.
E. Schackleton: Teekond Lõunanabale.
Z. Móríz: Jutt vagurast poisist.
Karl May: Winnetou surm.
Hans Aanrud: Poiss Päikesemaal.
Santeri Ivalo: Viiburi plahvatus.
Charles Vildrac: Roosa saar.
H. Lofting: Doktor Dolittle'i reisud.

J. Masefield: Salakaubavedajate võimused.

Tütarlaste lemmikraamatuteks on:
K. Michaelis: Bibi ja vandeseltslased.
D. Moore: Fenella esimene kooliaasta.
Georg Ebers: Vaarao tütar.
E. M. Porter: Pollyanna.

„Kuldraamatu“ IV sari (broš.) maksab kohemaksetavas rahas 25 kr. või 27 kr. järelmaksuga (sissemaks 5 kr., järelmaks 22 kr. viie kuu jooksul). Üksikraamat 2 kr. 50 s. Raamatuid võib tellida ka köites, juurde makstes raamatukoguköitelt à 40 s., paberköitelt à 30 s. Tellimisraha palutakse maksta K.-Ü. „Looduse“ posti jooksvale arvele nr. 2055.

K.-Ü. „Loodus“ — Tartu.

NOOR-EESTI 1934. A. TOODANG.

A. JAKOBSON: Vallutajad. Romaan	Kr. 5.—
J. KÄRNER: Soodoma kroonika. Romaan	4.50
JUHAN LIIV: Elu sügavusest.	1.25
Dr. J. LUIGA: Päevamured I. Esseed	5.25
— Päevamured II. Esseed	5.—
O. LUTS: Ladina köök. Mälestused VI	3.—
— Vaikne nurgake. Jutustus.	2.75
MAIT METSANURK: Ümera jõel. Romaan	5.75
Ajakiri „Noor-Eesti“ 1910—1911. Komplekt	10.—
Kunstühing Pallas 1913—1933. Album	2.50
R. ROHT: Punane hblikas. Jutt	2.—
JOH. SEMPER: Armukadedus. Romaan	4.75
— Prantsuse vaim. Esseed	3.—
A. H. TAMMSAARE: Elu ja armastus. Romaan	6.—
J. JAİK: Pombi ja esivanemate kuld. Noorsoojutt	3.75
— Kuntõrvajad. Noorsoojutt	1.75
— Hädastvere poiste ninamees. Lastejutud	2.50
— Pombi ja siukuningas. Noorsoojutt	3.50
F. MOLNAR: Paal-tänava poisid. Noorsoojutt	3.25
R. ROHT: Väikesed rändurid. Lastejutud	2.25
J. SPYRI: Väike Heidi II. Noorsoojutt	2.—
A. SVAN: Tottisalme pärlja. Noorsoojutt	3.—
J. VAHTRA: Minu noorusmaalt. Noorsoojutt	2.—
EDUARD VISNAPUU: Loomade talu. Muinasjutt värssides	1.25
H. CH. ANDERSEN: Muinasjutud II	1.25
Türgi muinasjutte	1.75
Ю. ШУМАКОВ: Густав Суйтс. Избранные стихотворения	1.—
JOH. SCKÜTZ: Südasuvi. Luuletused	2.75
ED. VISNAPUU: Südame veski. Luuletused	2.80
H. HEINE: Valik luuletusi. Tõlkinud J. Käerner	1.75
H. VISNAPUU: Üle kodumäe. Luuletused	2.50
J. KÄRNER: Usutaganeja. Draama 4 vaatuses	2.20
K. LAAGUS: Eesti ajaloo karneval. Laulumäng 1 vaatuses, 2 pildis pro- ja epiloogiga	—75
H. RAUDSEPP: Demobiliseeritud perekonnaisa. Komöödia 3 vaatuses	2.—
— Roosad prillid. Komöödia 3 vaatuses	2.—
A. TAAR: Kes on süüdi? Draama 4 vaatuses	1.80
V. ST. REYMONT: Talupojad III. Kevad	6.25
— Talupojad IV. Suvi. Romaan	5.50
E. STAHLBERG: Päikese tõusu poole. Romaan	4.75
Mag. A. ELANGO: Kasvatusteadus	2.—
Elukorraldaja. Uuetüübiline kalender 1935. (12 vihku + üldosa + 2 tabelit + mapp = kokku üle 500 lk.)	1.25

Soovijatele saadetakse välja tasuta meie täielikud raamatute hinnakirjad ja prospektid.

O.-ü. „Noor-Eesti kirjastus“, Tartus.

Häid *
jõulupühi
ja edu- *
rikast * *
uut * *
1935. * *
aastat * *
soovile *
oma * *
lugejas- *
konnale *

„J. J. G.“
toimetus.